

Bet. o. lovf. vedr. social pension m.m.

Til lovforslag nr. L 244. Betænkning afgivet af Socialudvalget den 5. maj 1994

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om social bistand og den sociale styrelseslov m.v.

(Tilkendelseskompetence m.v.)

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til socialministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Folkepensionistforeningernes og Invalideorganisationernes Kontaktudvalg,
Amtsrådsforeningen i Danmark,
Dansk Handicap Forbund og
De Samvirkende Invalideorganisationer

Herefter indstiller et *flertal* (Socialdemokratiets, Centrum-Demokraternes, Det Radikale Venstres og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* (Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget) vil redegøre for sin stilling til lovforslaget ved 2. behandling.

Et *andet mindretal* (Venstres medlemmer af udvalget) vil redegøre for sin stilling til lovforslaget ved 2. behandling.

Et *tredje mindretal* (Socialistisk Folkeparti og Fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et mindretal inden for mindretallet (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) havde gerne set kompetencen udlagt til kommunerne, men helt ud til kommunerne. Lovforslaget her er en utilstrækkelig mellemløsning, hvis det overhovedet kan kaldes en løsning.

Mindretallet vil ikke være med til dette lovforslags halvhjertede indhold.

Endelig skal det påpeges, at hele det bureaukratiske og administrative islæt var det, der fjernede den sidste rest af positiv indstilling til lovforslaget.

Jørn Pedersen (S) Taanquist (S) nfm. Peder Sass (S) Bjarne Laustsen (S)

Jan Petersen (S) Grete Schødt (S) Sonja Albrink (CD) Dorit Myltoft (RV)

Lysholm Christensen (KRF) fmd. Pia Christmas-Møller (KF) Per Tørsbøl (KF)

Grethe Fenger Møller (KF) Eva Kjer Hansen (V) Bertel Haarder (V)

Else Winther Andersen (V) Tom Behnke (FP) Lilli Gyldenkilde (SF)

Til lovforslag nr. L 244. Ændringsforslag stillet den 18. maj 1994 uden for betænkningen

Ændringsforslag

til 2. behandling af

Forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om social bistand og den sociale styrelseslov m.v.

(Tilkendelseskompetence m.v.)

Af *socialministeren*:

Til § 1

1) Efter nr. 2 indsættes som nyt nummer:
»01. I § 15 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Socialministeren fastsætter nærmere regler om vurderingen af erhvervsevnedsetselsen for personer, der ikke kan anses for hidtil at have været fuldtidsbeskæftigede.«

Til § 2

2) I den under nr. 3 foreslåede (nye) § 15 a udgår 2. pkt.

3) Efter nr. 3 indsættes som nyt nummer:
»01. § 15 a betegnes »§ 15 c«, og i 3. pkt. indsættes efter »stk. 7,«: »og § 15 b«.«

Til § 3

4) I den under nr. 2 foreslåede affattelse af § 6, stk. 3, nr. 1, ændres »samt« til: », herunder bistands- og plejetillæg,«, og efter »lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel« indsættes: »samt støtte til erhvervelse af motorkøretøj«.

5) Efter nr. 4 indsættes som nyt nummer:
»01. I § 18, stk. 1, 5. pkt., der bliver 6. pkt., og i § 18, stk. 2, 4. pkt., ændres »arbejdsmarkedsnævnet« til: »arbejdsmarkedsrådet«.«

Til § 4

6) I det under nr. 3 foreslåede nye § 1, stk. 5, indsættes efter 1. punktum:

»Udvalget skal bl.a. følge kommunernes administration af kontanthjælp, aktivering, revalidering, førtidspension, herunder bistands- og plejetillæg, ydelser efter lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel samt støtte til erhvervelse af motorkøretøj med henblik på rådgivning af kommunalbestyrelserne om sagstillettelæggelse og sagsbehandling m.v.«

Til § 8

7) I stk. 1 indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum:

»§ 1, nr. 01, træder dog i kraft den 1. januar 1995.«

Bemærkninger

Til nr. 1-7

Almindelige bemærkninger

I forbindelse med satspuljeforhandlingerne i december 1993 blev der for årene 1995-1997 afsat henholdsvis 35 mio. kr., 80 mio. kr. og 130 mio. kr. med henblik på enten helt eller delvis at afskaffe det særlige bedømmelsesgrundlag for husmødre ved vurdering af erhvervsevnetabet i forbindelse med tilkendelse af helbredsbetingsførtidspension.

Pensionsloven indeholder ikke bestemmelser om denne særlige vurdering af erhvervsevnetabet for husmødre (husmodervurderingen), men vurderingen sker på baggrund af en praksis, der har udviklet sig siden den første invalidepensionslov fra 1921.

Med henblik på i højere grad at ligestille deltidsbeskæftigede personer med fuldtidsbeskæftigede ved bedømmelsen af erhvervsevnen i forbindelse med tilkendelse af førtidspension foreslås det, at der fastsættes regler i pensionslovgivningen, der ændrer den praksis, der anvendes ved bedømmelse af erhvervsevnen for deltidsbeskæftigede. Det foreslås, at reglerne fastsættes via en bemyndigelse til socialministeren.

Efter pensionslovens regler er det en betingelse for at tilkende førtidspension, at erhvervsevnen er nedsat med mindst halvdelen. Ved bedømmelse af erhvervsevnenedsættelsen foretages en konkret vurdering af helbredsmæssige, sociale og arbejdsmæssige forhold. Ved vurdering af de arbejdsmæssige forhold lægges der vægt på, hvordan ansøgeren hidtil har anvendt sin arbejdssevne.

For gifte personer, der helt eller delvis har arbejdet i eget hjem, kan erhvervsevnenedsættelsen ikke umiddelbart bedømmes efter de kriterier, der anvendes for personer, der har været beskæftiget på fuld tid på arbejdsmarkedet. Der har derfor udviklet sig en særlig praksis for bedømmelse af erhvervsevnetab for personer, der har arbejdet helt eller delvis i eget hjem.

For gifte personer sker vurderingen af erhvervsevnenedsættelsen efter praksis på baggrund af forskellige bedømmelsesgrundlag afhængig af den hidtidige tilknytning til arbejdsmarkedet.

De bedømmelsesgrundlag, der anvendes, er fuldt erhverv (fuldtidsarbejde, svarende til ca. 30 timer ugentlig), supplerende erhverv (deltidsarbejde), arbejde i eget hjem (fuldtidshushold). Herudover anvendes en såkaldt social indikation for supplerende erhverv, når ægtefællerne har et lavt forsørgelsesgrundlag.

Efter praksis stilles der i forbindelse med vurdering af erhvervsevnenedsættelsen større krav, når vurderingen foretages i forhold til arbejde i eget hjem end i forhold til fuldt erhverv, da ansøgeren i disse tilfælde i højere grad sely har mulighed for at tilrettelægge og tilpasse sin arbejdsindsats.

Efter gældende praksis vil en sammenhængende tilknytning til arbejdsmarkedet på ca. 1 år svarende til 30 timer ugentlig inden for de seneste 5-6 år være tilstrækkeligt til at anvende bedømmelsesgrundlaget fuldt erhverv.

Med henblik på at opnå en højere grad af ligestilling mellem fuldtids- og deltidsbeskæftigede foreslås det, at socialministeren bemyndiges til at fastsætte regler om, at bedømmelsesgrundlaget fuldt erhverv anvendes for medarbejdende ægtefæller (jf. nedenfor) og andre gifte personer, der hidtil ugentligt har arbejdet ca. 27 timer eller derover.

Hermed bringes pensionslovgivningen uden i overensstemmelse med ATP-lovgivningen, hvorefter personer, som arbejder mindst 27 timer ugentlig, anses som fuldtidsbeskæftigede.

Efter gældende praksis foretages vurderingen af den hidtidige arbejdsindsats på grundlag af en konkret vurdering af indhentede oplysninger, herunder ansøgerens egne oplysninger om arbejdstid, arbejdsindtægt m.v. Det tilføjes, at vurdering af arbejdstidsnedsættelse for medarbejdende ægtefæller i forbindelse med afgørelse af ret til delpension ligeledes sker på grundlag af indhentede oplysninger om arbejdstid og arbejdsindtægt m.v., og at ansøgerens egne oplysninger også indgår i denne vurdering.

Der fastsættes nærmere regler om krav til dokumentation af den hidtidige arbejdsindsats for medarbejdende ægtefæller efter samme principper som ved tilkendelse af delpension, idet det dog som udgangspunkt uden særlig dokumentationskrav antages, at medarbejdende ægtefæller uden anden arbejdsindkomst anses som fuldtidsbeskæftigede, hvis de gennem hele arbejdsugen har deltaget i virksomhedens drift.

Reglerne om tilkendelse af førtidspension til ansøgere, der anses for ikke i fuldt omfang at have været beskæftiget på arbejdsmarkedet, opretholdes i øvrigt.

Med ændringsforslagene præciseres endvidere, at de sociale koordinationsudvalg og det centrale rådgivende udvalg under Den Sociale Ankestyrelse har en særlig forpligtelse til at følge udviklingen i administrationen af bistands- og plejetillæg efter lov om social pension samt støtte til erhvervelse af motorkøretøj efter lov om social bistand i de kommuner, der

får overført den fulde tilkendelseskompetence.

Udlægningen af kompetencen til kommunerne vil i øvrigt blive fulgt løbende, idet jeg vil anmode Den Sociale Ankestyrelse om via den generelle praksiskoordination på området og via det centrale rådgivende udvalgs vejledningsvirksomhed m.v. at være særlig opmærksom på at følge udviklingen i de kommuner, der får overført kompetencen, med henblik på at opnå et generelt indtryk af lovforslagets konsekvenser.

Jeg vil samtidig benytte lejligheden til at oplyse, at der ikke på forhånd vil blive fastsat en kvote for antal kommuner, der får tilladelse til at få overført den fulde kompetence. Der vil ved udstedelse af tilladelser blive lagt vægt på, at der opnås en variation i størrelse og geografisk spredning af de kommuner, der får overført den fulde kompetence. Jeg forestiller mig i øvrigt ikke, at der umiddelbart efter lovforslagets vedtagelse vil være et meget stort antal kommuner, der anmoder om at få overført den fulde kompetence.

Udlægningen af den fulde kompetence til kommuner forventes ikke på kort sigt at påvirke personaleantallet i revaliderings- og pensionsnævnene, hvilket har sammenhæng med, at revaliderings- og pensionsnævnene i en periode forudsættes i særlig grad at bistå de kommuner, der får overført den fulde kompetence, med rådgivning og vejledning. Socialministeriet forventer, at personaleantallet på lidt længere sigt tilpasses udlægningstakten i de enkelte statsamter.

Forslaget om ændring til § 2 er en teknisk følge af, at indenrigsministerens forslag til lov om ændring af lov om social bistand (L 189), der bl.a. indeholder en ny bestemmelse i § 15 a om Dansk Flygtningehjælps afgørelser efter bistanndsloven, er vedtaget den 10. maj 1994.

Det foreslås derfor at ændre § 15 a til § 15 c, idet der skal gælde samme regler for klager over Dansk Flygtningehjælps afgørelser som for klager over kommunalbestyrelsens afgørelser. Der henvises endvidere til bemærkninger til § 2, nr. 3, i L 244.

Forslaget om ændring til § 3, nr. 5, er en teknisk følge af, at arbejdsmarkedsnævnene, der indstillede medlemmer til revaliderings- og pensionsnævnene, i forbindelse med arbejdsmarkedsreformen pr. 1. januar 1994 har skiftet navn til arbejdsmarkedsrådene. Der er ikke ændringer i kompetencen til at indstille medlemmer til revaliderings- og pensionsnævnene.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Ændringsforslagene skønnes ikke at medføre administrative konsekvenser af betydning.

I forbindelse med udmøntningen af satsreguleringspuljen er det aftalt at afsætte 35 mio. kr. i 1995 til lempelse af den gældende praksis for husmodervurderingen. For de følgende år er det aftalt at afsætte 60 mio. kr. i 1996, 70 mio. kr. i 1997 og 75 mio. kr. i 1998. På balancetidspunktet for merudgifterne omkring år 2009 er det aftalt at afsætte 120 mio. kr. af satspuljemidlerne (i PL-1994).

Forslaget skal forhandles med de berørte kommunale parter.

Der skønnes ikke at være økonomiske konsekvenser forbundet med de øvrige forslag.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Ad nr. 1

Ved vurderingen af, om en person kan anses for medarbejdende ægtefælle, lægges der vægt på, om pågældende efter skattelovgivningens regler er registreret som medarbejdende ægtefælle.